

Europaudvalget

FOLKETINGET

REFERAT

AF 42. EUROPAUDVALGSMØDE

Dato: Tirsdag den 10. september 2013
Tidspunkt: Kl. 13.30
Sted: Vær. 2-080

Til stede: Benny Engelbrecht (S), næstformand, Jeppe Kofod (S), Nikolaj Villumsen (EL), Per Clausen (EL), Ellen Trane Nørby (V), Erling Bonnesen (V), Jakob Ellemann-Jensen (V) og Pia Adelsteen (DF), Merete Riisager (LA).

Desuden deltog: Klima-, energi- og bygningsminister Martin Lidegaard og handels- og europaminister Nick Hækkerup.

Benny Engelbrecht fungerede som formand under hele mødet.

FO **Punkt 1. Kommissionens forslag om ændring af brændstofkvalitetsdirektivet og VE-direktivet (ILUC)**

- Tidlig forelæggelse

KOM (2012) 0595

KOM (2012) 0595 – bilag 2 (aktuelt notat)

Udvalgsmødereferat:

EUU alm. del (12) – bilag 443 (side 1317, senest behandlet i EUU 31/5-13)

EUU alm. del (12) – bilag 301 (side 887, behandlet i EUU 1/3-13)

EUU alm. del (12) – bilag 239 (side 787 FO, forhandlingsoplæg forelagt i EUU 8/2-13)

Klimaministeren: Jeg vil i dag forelægge en enkelt sag for Europaudvalget. Det drejer sig om forhandlingerne om Kommissionens ILUC-forslag. ILUC står for Indirect Land Use Change, altså de indirekte effekter, det har på CO₂-udledningen, hvis man høster afgrøder og anvender dem til biobrændsel. Det lyder teknisk, og det er det også. Det er derfor, jeg forelægger sagen med henblik på fornyet forhandlingsoplæg.

Kommissionen fremsatte i oktober 2012 forslag til ændring af VE- og brændstofkvalitetsdirektivet, det såkaldte ILUC-forslag. Formålet var at forbedre biobrændstofferne bæredygtighed. Det var og er fortsat regeringens vurdering, at Kommissionens forslag kun vil gøre biobrændstoffer lidt mere bæredygtige. Kommissionens forslag håndterer nemlig ikke i tilstrækkelig grad den kritik af biobrændstofferne reelle bidrag til klimagasreduktionen, som har domineret den offentlige debat i flere år. Regeringen har derfor i forhandlingerne i Rådet forsøgt at styrke bæredygtigheden i Kommissionens forslag ved at arbejde aktivt for følgende ændringer til forslaget:

FO For det første skal ILUC-faktorer indgå i forslaget, under forudsætning af at der er et tilstrækkeligt videnskabeligt grundlag for disse. Vurderingen af, om det er tilfældet, skal fremrykkes, så vi får en hurtigere afklaring. For det andet skal den foreslåede maksimumsgrænse på 5

pct. for iblanding af førstegenerationsbiobrændstoffer også ind i brændstofkvalitetsdirektivet – der er jo to direktiver på spil her – og grænsen skal reduceres til 4 pct.

For det tredje skal minimum 2 procentpoint af VE-direktivets 10-procents-mål opfyldes med avancerede biobrændstoffer (reelt betyder det 0,5 pct. af de biobrændstoffer, som ifølge Kommissionens forslag tæller firdobbelt). Og for det fjerde skal tilskyndelsen til anvendelsen af elbiler styrkes, ved at energikoefficienten forhøjes fra 2,5 til 5 pct. Det er meget teknisk, men dybest set handler det om at sikre, at de biobrændstoffer, vi eventuelt benytter, er bæredygtige. Derfor arbejder regeringen fortsat aktivt i forhandlingerne for disse forbedringer.

Forslaget har nu været drøftet på to møder i Energirådet og på to møder i Miljørådet. Der forhandles parallelt hermed i en arbejdsgruppe i regi af Rådet. Det er på baggrund af disse drøftelser og det seneste udspil fra formandskabet vurderingen, at forhandlingerne i Rådet bevæger sig i den forkerte retning i forhold til de danske prioriteter. På visse punkter synes forhandlingerne faktisk at lede mod en forringelse af Kommissionens forslag. Der er således kun ringe opbakning til at fremrykke ILUC-reguleringen, og formandskabet har på det seneste fjernet den frist, Kommissionen tidligere havde sat for at indføre eventuel ILUC-regulering. Det skaber yderligere usikkerhed om den fremtidige ILUC-regulering. Hertil kommer, at et flertal i Rådet kan forventes at støtte formandskabets seneste udspil om et loft på 7 pct for fødevarebaserede biobrændstoffer (også kaldet førstegenerationsbiobrændstoffer). Det er altså et loft, som ligger væsentligt højere end de 5 pct., som Kommissionen foreslog. Og selv om formandskabet har foreslået et delmål for avancerede biobrændstoffer, som er meget i tråd med det danske ønske, vurderes det at blive vanskeligt at opnå flertal i Rådet for det. Som et enkelt lyspunkt synes der dog at være forholdsvis bred opbakning bag forslaget om at øge faktoren for elbiler fra 2,5 til 5 pct.

Europa-Parlamentets holdning forventes fastlagt på plenarforsamlingen den 11. september. Jeg forventer, at trilogien mellem Parlamentet, Rådet og Kommissionen indledes i begyndelsen af oktober. Jeg forventer derfor også, at Rådets mandat til trilogien vil blive fastlagt inden for den nærmeste måneds tid eller før.

I lyset af den negative retning, som forhandlingerne har taget, vil jeg med henblik på den videre forhandlingsproces forelægge et nyt forhandlingsoplæg for Folketingets Europaudvalg, som i sidste ende gør det muligt for regeringen at undlade at stemme for forslaget eller eventuelt stemme imod forslaget. Regeringen vil lægge afgørende vægt på, at der som minimum udstikkes tilstrækkelige retningslinjer for en fremtidig adressering af ILUC-problematikken, og at der samtidig skabes et markedstræk for avancerede biobrændstoffer, eksempelvis gennem et iblandingskrav for avancerede biobrændstoffer, som endnu ikke er nået til et kommercielt udviklingsstadium.

Vi vil med dette sikre en mulighed for at adressere det grundlæggende problem ved ILUC, når der er videnskabeligt belæg for og politisk vilje til det. Og så vil vi forhåbentlig kunne sikre et markedstræk for avancerede biobrændstoffer til gavn for klimaet og for den videre teknologiske udvikling på området.

Pia Adelsteen bemærkede, at mange af høringssvarene peger på, at det at lade nogle af brændstofferne tælle dobbelt eller firdobbelt vil mindske den reelle iblanding af bæredygtige brændstoffer. Dermed vil forslaget ikke opfylde sit formål: at sænke CO₂-udledningen. Hun bad dernæst ministeren præcisere omfanget af forslagets delegerede retsakter, der giver Kommissionen beføjelser til at fastlægge målemetoder for CO₂-udledningen. Kan Kommissionen ændre målemetoderne, alt efter hvilke resultater man ønsker?

Afslutningsvis refererede Pia Adelsteen til de miljøøkonomiske vismænds rapport fra 2013, der konkluderer, at selv hvis alle Kyotolande ensidigt reducerer deres udledning med 98 pct. frem til år 2100, vil temperaturstigningen kun blive 0,18 grad mindre end uden reduktionerne. Hun spurgte, om ministeren på den baggrund mener, at indsatsen står mål med effekten.

Jakob Ellemann-Jensen fandt det vigtigt at bekæmpe usikkerheden omkring den fremtidige regulering, så den ikke bremser investeringer i anlæg. Han spurgte, om sænkningen af loftet fra 5 pct. til 4 pct. er et realistisk mål, og om, hvad de foreslåede ændringer vil betyde for sammenhængen mellem de to direktiver. Afslutningsvis bad han ministeren garantere, at den danske og europæiske konkurrenceevne ikke vil lide skade af ændringerne i direktivforslaget.

Per Clausen bad ministeren bekræfte, at den oprindelige målsætning på 10 pct. iblanding af biobrændsel forudsatte, at man fandt en måde at beregne ILUC på inden 2010. Da det stadig er uafklaret, om iblandingskravet overhovedet har nogen positive miljø- og klimamæssige konsekvenser, mente han, at det mest logiske ville være at droppe det. Hvad det betyder for forskellige erhvervmæssige interesser, ville han ikke gøre sig klog på. Per Clausen gjorde opmærksom på, at stort set alt, hvad regeringen har forhandlet ud fra, er blevet afvist og erstattet af dårligere løsninger. Ifølge det gamle mandat ville der efter hans mening ikke være tvivl om, at regeringen må stemme nej. Når ministeren nu bad om et svækket mandat, forstod han det sådan, at han ikke regnede med et acceptabelt resultat.

Klimaministeren svarede Pia Adelsteen, at dobbelttællingen, som altid har været en del af VE-direktivet, blev indført for at fremme affaldsbaserede andengenerationsbiobrændstoffer. Det har medført en energiproduktion på animalsk fedt og brugt stegeolie, som ellers ikke ville være opstået. Jævnfør høringssvarene mener dele af industrien dog, at iblandingskravet skaber en usikkerhed på markedet, hvorfor det heller ikke er et kardinalpunkt for den danske regering. Det er indeholdt i forhandlingsoplægget for at fremme de mere bæredygtige andengenerationsbiobrændstoffer ud fra det synspunkt, at førstegenerationsbiobrændstoffer sjældent fører til en reel CO₂-reduktion.

Og her kan det betyde noget for forslagetets gennemslagskraft at tælle dobbelt eller firdobbel. I sidste ende bliver det dog en samlet afvejning.

Ministeren ville for præcisionens skyld besvare Pia Adelsteens spørgsmål om delegerede retsakter skriftligt.

Han pointerede, at vismændene udtaler sig forskelligt. Dog var ministeren enig i, at de meget udledende lande – som minimum Kina og USA – må tage del i klimaindsatsen, hvis den skal virke. Det, der kan diskuteres, er, hvordan man samler Europa, USA og Kina og andre store udledere om en fælles klimaindsats. Han mente, at vejen frem er at finde de områder, hvor man både kan fremme den økonomiske udvikling og den grønne omstilling.

Hermed berørte han også Jakob Ellemann-Jensens spørgsmål om konkurrenceevnen: Det kan også gavne dansk konkurrenceevne, hvis man i stedet for at importere første generationsbiobrændstoffer fra lande uden for Europa fremmer den hjemlige produktion af bæredygtige biobrændstoffer. Danmark er Europas største energiimportør og importerer over 70 pct. af sin olie.

Den ubehagelige afhængighed kan man komme til livs med en konkurrencedygtig produktion af bæredygtige biobrændstoffer på egne affaldsstoffer. Om iblandingskravet skader konkurrenceevnen, kommer an på, hvordan det udformes. Regeringen har i forbindelse med det oprindelige forhandlingsmandat vurderet, at det er vigtigt for dansk konkurrenceevne og for at sikre markedet en vis volumen, at iblandingskravet gennemføres på europæisk niveau. Det lægger den stadig afgørende vægt på. Han var enig med Jakob Ellemann-Jensen i, at sikker regulering er vigtig for at kunne tiltrække investorer. Hvad målet om de 4 pct. angår, står Danmark lidt alene, så det er kun lidt sandsynligt at komme igennem med det. Desto vigtigere er det at komme igennem med nogle af de andre punkter, pointerede ministeren.

Ministeren gav Per Clausen ret i, at det går for langsomt med definitionen af ILUC, men mente, at det nye forhandlingsoplæg er en skærpelse, ikke en svækkelse. Det tidligere mandat muliggjorde ikke arbejdet for et blokerende mindretal. At rasle med sablen kræver en vis fleksibilitet, påpegede han.

På Jakob Ellemann-Jensens spørgsmål om sammenhængen mellem de to direktiver – og på Per Clausens forslag om at droppe det hele – svarede ministeren, at det for tiden er brændstofkvalitetsdirektivets ret præcise bestemmelser, der hæver bæredygtighedsstandard. Onde tunger vil måske endda påstå, at Kommissionens nye forslag skyldes, at nogle finder kriterierne for stramme. Det nye direktiv kan svække bæredygtigheden, og derfor vil regeringen gerne kunne lave et blokerende mindretal.

Ministeren havde hørt, at mange grupper i Europa-Parlamentet ønsker et markant krav om iblanding af bæredygtige biobrændstoffer. Det er interessant, selv om det ikke betyder, at det kan gennemføres i Rådet. Sværere ser det ud med ILUC-kravet.

Ministeren opsummerede: Det er for tidligt at opgive håbet om et godt resultat, men skulle det mislykkes, vil han gerne undgå, at Danmarks bæredygtighedskriterier bliver antastet.

Pia Adelsteen beklagede, at ministeren ville svare skriftligt på spørgsmålet om delegerede retsakter, da det var afgørende for Dansk Folkepartis stillingtagen. Hun spurgte dernæst om, hvem der skal vurdere det videnskabelige belæg for ILUC-definitionen, og om, hvordan ministeren vurderer muligheden for et blokerende mindretal.

Jakob Ellemann-Jensen spurgte om, hvad de foreslåede ændringer vil betyde for den europæiske konkurrenceevne, og om, hvorvidt forslagene kan sikre markedets tillid til, at der ikke kommer nye justeringer.

Per Clausen nævnte, at Enhedslisten hele tiden havde været imod iblandingskravet, fordi det ikke garanterer nogen klimamæssig gevinst. Enhedslisten har dog støttet regeringen i at forbedre Kommissionens udspil, der nærmest var en fornærmelse i betragtning af Kommissionens oprindelige forpligtelser. Hvad der ville ske, hvis en regering opførte sig sådan, vidste han ikke. Han gik ind for at stemme imod forringelser, men var usikker på, hvilke konsekvenser forslaget vil have med de ændringer, som regeringen kræver.

Klimaministeren konfererede med sine embedsmænd og besvarede Pia Adelsteens spørgsmål om de delegerede retsakter: Kommissionen får beføjelser til at vedtage delegerede retsakter i henhold til artikel 10a vedrørende tilpasning af bilag 5 til den tekniske og videnskabelige udvikling. Det vil sige, at den har beføjelse til at revidere de foreslåede værdier for afgrødegrupper og de indirekte ændringer i arealanvendelsen; at indføre nye værdier i yderlige disaggregerede niveauer; at tilføje yderligere værdier, hvis der kommer nye biobrændstofråmaterialer på markedet; at revidere de kategorier, hvorunder biobrændstoffer tildeles nulemission som følge af indirekte ændringer i arealanvendelsen, og at udvikle faktorer for råmateriale af celluloseholdigt nonfoodmateriale og lignucellulosemateriale. Ministeren lovede at oversende svaret og opsummerede: Den tekniske vurdering af nye produkters bæredygtighed vil man overlade til Kommissionen.

Carsten Poulsen, Energistyrelsen tilføjede, at de videnskabelige, tekniske metoder, hvormed man opgør emissionsværdierne for eksisterende produkter, også kan ændre sig. Kommissionen foreslår, at justeringen af disse værdier skal ske gennem delegerede retsakter for at sikre en smidighed.

Klimaministeren svarede på Pia Adelsteens spørgsmål om et eventuelt blokerende mindretal, at regeringen hele tiden har ment, at planen om at definere ILUC inden 2017 og lade definitionen træde i kraft i 2020 var for langsom. At Kommissionen har været så lang tid om at udarbejde det videnskabelige materiale, skyldes dels, at området er indviklet, dels de stærke interesser, der er på spil. Ministeren havde indtryk af, at interessen for at finde en løsning før 2017 var begrænset, og at det trækker sådan ud, underminerer den oprindelige tanke. Det blokerende mindretal, man måske kan danne med f.eks. Tyskland, Frankrig, Storbritannien og nogle sydeuropæiske lande, skal sikre de rimelige strikse bæredygtighedskriterier i brændstofkvalitetsdirektivet.

Ministeren svarede Jakob Ellemann-Jensen, at han ikke kan garantere for markedets sikkerhed. Men et iblandingskrav om avancerede andengenerationsbiobrændstoffer som f.eks. Maabjergværkets ætanol, der udvindes af halm, vil sikre, at der skabes et europæisk marked for disse, hvad industrien også efterspørger. Ministeren medgav, at det er begrænset, hvor hurtigt Europa kan rykke alene, men at Europa må rykke sig, hvis man vil have fordel af grøn industri og forsyningssikkerhed. Han ønskede derfor en balance mellem hensyn til konkurrenceevnen og fremdrift i klimaindsatsen.

Ministeren delte Per Clausens frustration over iblandingskravet. Der er desværre ikke flertal i DER for at gå videre i en bæredygtig retning, måske fordi visse store lande opfatter forslaget som et overgreb mod deres produktion af førstegenerationsbiobrændstoffer. Den danske regering vil stadig kæmpe for at forbedre de eksisterende standarder – eller for som minimum at undgå en forværring.

Per Clausen var bekymret for, om ministeren ville stemme for at gøre halm til biobrændsel. Det mente han ikke ville være bæredygtigt. Han kunne støtte et nej, men ikke et ja til et forslag, der støtter danske industriinteresser snarere end klima og miljø.

Pia Adelsteen spurgte, om det var korrekt forstået, at ministeren bad om mandat til enten at undlade at stemme eller stemme nej, men altså ikke til at stemme ja til noget.

Klimaministeren bekræftede, at det nye forhandlingsoplæg gør det muligt at stemme nej, hvis det endelige forslag mindsker bæredygtigheden. Regeringen lægger afgørende vægt på to ting: at en del af de 10 pct., der i dag kan opfyldes med førstegenerationsbiobrændsel, bliver lovfastsat til at være andengenerationsbiobrændsel, og at der skal indføres en ILUC-definition. Det er forudsætningerne for en jastemme.

Per Clausen sagde, at Enhedslisten på grund af betingelsen om ILUC-definitionen støtter forhandlingsoplægget. Iblandingskravet gavner for ham at se kun nogle erhvervsinteresser.

Den fungerende formand konkluderede, at der var opbakning til forhandlingsmandatet, idet ingen partier ytrede sig imod det.

Punkt 2. Samråd med handels- og europaministeren vedr. samrådsspørgsmål U om forhandlingsmandat til EU-USA frihandelsaftalen

KOM (2013) 0136

EUU alm. del (12) – bilag 356 (samlenotat)

KOM (2013) 0136 – bilag 2 (henvendelse af 4/9-13 fra Forbrugerrådet)

KOM (2013) 0136 – spørgsmål 1

KOM (2013) 0136 – spørgsmål 2

KOM (2013) 0136 – spørgsmål 3

KOM (2013) 0136 – spørgsmål 4

KOM (2013) 0136 – spørgsmål 5

KOM (2013) 0136 – spørgsmål 6

Udvalgsmødereferater:

EUU alm. del (12) – bilag 472 (side 1394, senest behandlet i EUU 7/6-13)

EUU alm. del (12) – bilag 395 (side 1122 FO, forhandlingsoplæg forelagt 8/5-13)

Samrådsspørgsmål U

Stillet af Nikolaj Villumsen (EL)

”Hvad er konsekvenserne for Danmark, hvis de vidtgående investeringsrettigheder i forhandlingsmandatet til EU-USA-frihandelsaftalen offentliggjort af blandt andre Financial Times den 10. juni 2013, gennemføres?”

Nikolaj Villumsen uddybede sit spørgsmål ved at sige, at han fandt de lækkede oplysninger om øget vægt på investeringsrettigheder i forhandlingsmandatet til en frihandelsaftale bekymrende. Den 8. maj 2013 forelagde den tidligere handels- og investeringsminister, Pia Olsen Dyhr, udvalget et forhandlingsoplæg i sagen og udtalte, at frihandelsaftalen ikke vil medføre en forringelse af mulighederne for at sikre bl.a. miljø, arbejdstagerrettigheder og fødevarerikkerhed. Nikolaj Villumsen var kommet i tvivl om sandheden deri og frygtede, at investorrettigheder vil medføre, at store koncerner kan sagsøge Danmark og andre lande for tab af forventede indtægter på grund af ændringer i miljø- og skatte-lovgivning. Det er nemlig set i kølvandet på tilsvarende handelsaftaler, og det er ikke utænkeligt, at lignende sager kan opstå, hvis der i fremtiden laves en ændring i beskattningen af Nordsøen, som p.t. forhandles i Folketinget. Hvad var den nye ministers vurdering af situationen?

Handels- og europaministeren bekræftede, at der som en del af forhandlingerne om en frihandelsaftale mellem EU og USA indgår et kapitel om investeringsbeskyttelse.

Ministeren ville indledningsvis knytte et par bemærkninger til det job- og vækstpotentiale, en frihandelsaftale vil medføre, og dernæst sige noget om investeringsbeskyttelse i almindelighed og fordelene ved internationale regler og aftaler.

Det er almindeligt kendt, at Doharunden er kørt fast. Det er beklageligt. Regeringen har den holdning, at en global frihandelsrunde i WTO er den bedste vej til mere frihandel - ikke mindst til fordel for udviklingslandene. Derfor arbejder vi på, at det kan blive muligt at vedtage en Dohaminipakke i forbindelse med den niende WTO-ministerkonference på Bali i december.

Det ændrer dog ikke ved, at vi har brug for andre tiltag i handelspolitikken, som mere målrettet kan skabe de nødvendige rammer for vækst og for beskæftigelse. EU har derfor siden 2006 øget indsatsen for at indgå bilaterale frihandelsaftaler med vores væsentligste samhandelspartnere, og der er allerede opnået gode resultater. EU har en ambitiøs frihandelsaftale med Sydkorea, der trådte i kraft i sommer sidste år. Sidste år umiddelbart før jul blev forhandlingerne med Singapore om en tilsvarende aftale afsluttet. Der er ervedover færdigforhandlet såkaldt dybe og omfattende frihandelsaftaler med flere af EU's østeuropæiske nabolande. Sidst, men ikke mindst, er EU i de afsluttende forhandlinger om en frihandelsaftale med Canada, og tidligere i år blev frihandelsforhandlinger med Japan åbnet. De forhandlinger forventer vi os en hel del af fra dansk side.

Dertil kommer de nu indledte frihandelsforhandlinger med USA. USA og EU er hinandens væsentligste handelspartnere, men der er fortsat en række forhold, som på unødigt vis begrænser de økonomiske relationer. Der har været gjort en stor indsats for at fjerne de begrænsninger, og der har været succeshistorier, men også eksempler på det modsatte.

Nu har vi endelig – ikke mindst tilskyndet af den objektive nødvendighed på begge sider af Atlanten af at gribe til de mulige redskaber til at skabe vækst og beskæftigelse – en reel mulighed for at få skabt en stærk fælles ramme, som tager hånd om en række af de forhold, som begrænser vores økonomiske relationer.

Det er vigtigt, fordi en frihandelsaftale med USA af Kommissionen skønnes at kunne øge EU's eksport til USA med op mod 28 pct. Danmark eksporterede i 2012 for ca. 100 mia. kr. til USA – næsten ligeligt fordelt mellem varer og tjenesteydelser. Overfører vi Kommissionens skøn til danske forhold - med alle de usikkerheder, der selvfølgelig kan være i det - står vi med andre ord til at kunne øge den danske eksport til USA med helt op til 28 mia. kr. Dansk Industri har tidligere vurderet, at den øgede eksport vil svare til mellem 20.000 og 25.000 danske arbejdspladser. Det er vigtigt at holde fast i, at vi her har et potentiale i form af nye arbejdspladser i Danmark i titusindtalsklassen, og det vil være så markant, at det vil kunne ses på beskæftigelsesstatistikken herhjemme. Det vil betyde en stor forøgelse af livskvaliteten for en række helt almindelige hårdtarbejdende danskere, som vil få mulighed for at få og fastholde et job, og det vil give yderligere velstand for os alle. Det er det bagtæppe, som man skal vurdere i forbindelse med forhandlinger om en frihandelsaftale som denne. Det er svært, og det er ikke noget, der sker i løbet af en nat. Selv når aftalen er på plads, tager det også tid at få den implementeret, men målet er en ambitiøs frihandelsaftale. Og kan vi opnå det, vil perspektiverne for Danmark og for danske familier og lønmodtagere være rigtig gode, og derfor synes jeg ikke, at der skal herske tvivl om, hvorvidt vi skal have en aftale.

I forhandlinger som disse er der tale om en situation, hvor man kommer til at give og tage. Vi vil ikke kunne regne med, at alt, hvad aftalen kommer til at indeholde, er vores kop te. Men for at undgå at USA med det samme afviser at drøfte emner, som er udpræget i vores interesse, men ikke i deres, er det regeringens politik - som vi deler med Kommissionen og langt de fleste andre medlemslande - at vi som udgangspunkt ikke bør udelukke enkelte sektorer fra forhandlingerne.

Der sigtes mod, at aftalen bliver bred, og at den – ud over klassisk handelsliberalisering i form af fjernelse af de sidste toldmure og endnu vigtigere: fjernelse af en række tekniske handelshindringer – også vil omfatte uddybet adgang til at foretage flere investeringer gensidigt og beskytte disse mod forkert eller forringende behandling i form af nye restriktioner. Derfor er aftalen også døbt TTIP (Transatlantic Trade and Investment Partnership).

Det var det overordnede princip. Nu vil jeg gå et skridt videre og beskæftige mig lidt generelt med investeringsbeskyttelse, og hvorfor vi i det hele taget ønsker at forhandle investeringsbeskyttelsesaftaler med lande uden for EU.

Bilaterale investeringsbeskyttelsesaftaler har været kendt og indgået gennem rigtig mange år. Den type aftaler, som vi kender i dag, er dog kun 30 til 35 år gamle. Bare EU har i alt over 1.200 af dem, Danmark har godt 40. Der er mange grunde til, at disse aftaler indgås. Der kan være tale om konkrete ønsker fra virksomhederne om at øge visheden for, at deres investeringer i andre lande ikke går tabt gennem ekspropriationer og nationaliseringer eller indefryses, hvis der indføres sanktioner eller andre drastiske foranstaltninger. Der kan også være politiske motiver til at indgå aftalerne, fordi de signalerer et godt forhold mellem to lande.

Aftalerne følger stort set hele vejen igennem den samme model med tre klassiske beskyttelsesstandarder: for det første mestbegunstigelsesprincippet, som her betyder, at den begunstigelse, vi giver et land, skal udstrækkes til alle de lande, vi indgår investeringsbeskyttelsesaftaler med; for det andet princippet om national behandling, som sikrer udenlandske investorer den samme beskyttelse som indenlandske investorer; for det tredje forbud mod ekspropriation uden erstatning, som jo ikke er en given sag i mange lande, men som vi selv har indskrevet i grundlovens § 73.

For at sikre, at aftalerne overholdes, er der som regel også nogle tvistbilæggelsesregler, hvor en investor har mulighed for at vælge en internationalt anerkendt voldgift i stedet for de nationale domstole, som man jo altid kan benytte sig af. Det er en meget effektiv måde at sikre investorerne, især hvis upartiskheden hos de nationale domstole i det pågældende land er tvivlsom. Voldgiftsafgørelser kan fuldbyrdes i alle lande, som har tiltrådt New York-konventionen om fuldbyrdelse af internationale voldgiftsafgørelser. Bliver man dømt, kan man ikke knibe udenom.

Sagerne vil typisk blive ført ved Verdensbankens Voldgiftsinstitut, det såkaldte ICSID-institut. Her sidder der højt kvalificerede og internationalt anerkendte voldgiftsdommere i form af højesteretsdommere, juraprofessorer fra de bedste universiteter i verden og advokater med mange års erfaring inden for området, altså i princippet fagligt bedre kvalificerede dommere end ved nationale domstole, der ikke er specialiserede på området.

At investorerne kan føle sig rimelig sikre på, at deres penge ikke pludselig forsvinder i den blå luft, er med til at forbedre investeringsmiljøet og investeringslysten mellem landene. Når investeringsmiljøet og dermed investeringslysten forbedres, øges kapitalstrømmene også til gavn for produktion og beskæftigelse. Der er derfor klare fordele ved disse aftaler – ikke bare for udenlandske investorer på EU's område, men også klart for investorer i vores partnerlande.

Med Lissabontraktaten blev investeringsområdet til eksklusiv EU-kompetence som en naturlig del af den fælles handelspolitik. Investeringer er en nødvendig forudsætning for, at den internationale handel kan fungere, og derfor skal investeringer fremover være et element i de frihandelsaftaler, som EU indgår, eller der skal så vidt muligt indgås selvstændige investeringsaftaler med store lande, hvis en frihandelsaftale ikke ligger lige for som f.eks. med Kina.

Investeringsområdet indgår derfor nu som standard i alle de forslag til forhandlingsmandater, som Kommissionen forelægger Rådet til godkendelse, og hidtil har der ikke været tvivl i Rådet om, at det er en stor fordel for EU, at det er EU, der fremover indgår disse aftaler.

Således gælder det også i tilfældet EU-USA. Man kan gøre sig tre overvejelser - og sikkert også flere - om nytten af det investeringskapitel, der lægges op til i denne aftale. Er der overhovedet brug for særlige investeringsbeskyttelsesregler mellem to ilande som EU og USA? De fleste EU-lande er ligesom USA medlemmer af OECD, og OECD-landene imellem er der udbredt tillid til hinandens retssystemer, så det burde være tilstrækkeligt med eksisterende lovgivning og nationale domstole til at sikre investorernes rettigheder. Ingen af de gamle EU-lande har haft en bilateral investeringsbeskyttelsesaftale med USA.

I Danmark har vi aldrig fundet det relevant at forhandle en investeringsbeskyttelsesaftale med USA, og det er heller ikke noget, USA på noget tidspunkt har foreslået os. Men det er en fast bestanddel i de frihandelsaftaler, som USA indgår med tredjelande. Derimod har næsten alle de tidligere østeuropæiske lande en aftale med USA, fra før de blev medlemmer af EU. Så USA og de tidligere østlande har en klar interesse i at fortsætte det regime, der gælder mellem dem. Kommissionen har også argumenteret for, at disse aftaler hidtil har eksisteret uden problemer, og at det nu er naturligt at lade dem erstatte af en aftale på EU-plan. Så svaret på det første spørgsmål er, at det må anses for at være i EU's samlede interesse ikke at modsætte sig et investeringskapitel, hvis det er et ønske for et stort antal EU-lande og for USA.

Selv om vi accepterer princippet om, at det er i EU's overordnede interesse, kan det måske være begrænset, hvilken merværdi et investeringskapitel overhovedet vil give EU i substansen. USA vil givetvis kræve, at det er deres modelaftale, der skal danne grundlag for den tekst, som Kommissionen til sin tid skal acceptere som led i en samlet TTIP-aftale. EU vil derimod ønske, at ambitionen for aftalen skal være det beskyttelsesniveau, som vi kender fra EU's hidtidige bilaterale aftaler. Den amerikanske modelaftale, som er baseret på kapitel 11 i den nordamerikanske frihandelsaftale, NAFTA, indebærer en række beskyttelsesstandarder, som åbner for flere fortolkningsmuligheder.

Det er vigtigt, at Kommissionen sikrer et resultat, som ikke skaber usikkerhed og dermed giver anledning til et stort antal voldgiftssager. Samtidig har vi en klar europæisk interesse i, at vores investorer får adgang til at anlægge voldgiftssager mod USA's regering, hvis de bliver udsat for en urimelig behandling der. Derfor skal man være meget varsom med ikke at hive tæppet væk under investorernes retssikkerhed.

Men når der nu netop er forskel i fortolkningen på hver sin side af Atlanten af, hvad de forskellige klassiske beskyttelsesstandarder indebærer, bliver det så ikke vanskeligt at finde frem til en kompromisløsning? Risikerer vi, at forhandlingerne trækker ud og måske i sidste instans kommer til at forsinke aftalens ikrafttræden? Det vil absolut ikke være i de danske virksomheders interesse. Som jeg har været inde på, vil en aftale betyde enorme fordele for vores virksomheder i form af fjernelse af især tekniske handelshindringer, så samhandlen vil stige ganske væsentligt og antallet af arbejdspladser vil blive markant forøget på begge sider.

Disse tre spørgsmål rejser det overordnede spørgsmål: Hvorfor ikke bare sige nej til et investeringskapitel? Svaret følger stort set allerede af svaret på det tredje spørgsmål, nemlig at vi har så store økonomiske interesser i at få denne aftale i hus snarest, at vi ville skyde os selv i foden, hvis vi afviste ønsket om et investeringskapitel. Så ville amerikanerne få en løftestang til at kræve, at sektorer, som betyder virkelig meget for os, ikke kommer med i aftalen. Vi er derfor efter alle disse overvejelser enige med Kommissionens ønske om ikke på forhånd at udelukke forhandlinger om noget. Det kan man eventuelt gøre på et senere tidspunkt, men ikke up front. Det afgørende er som sagt, at det samlede resultat bliver balanceret og til lige stor fordel for begge parterne.

Hvilke garantier har vi for, at Kommissionen ikke præsenterer et forhandlingsresultat, som åbner for et stort antal voldgiftssager mod EU eller mod medlemslandene? Rådet har givet Kommissionen forhandlingsdirektiver, der går ud på, at den skal forhandle ud fra, at intet i aftalen må undergrave parternes ret til at regulere inden for deres territorier ud fra legitime hensyn som f.eks. sundhed, miljø, sociale og sikkerhedsmæssige forhold og forbrugerbeskyttelse. Dette mener jeg er helt centralt i forhold til den bekymring, som Nikolaj Villumsen gav udtryk for indledningsvis, og derfor er det vigtigt at holde fast i. Denne liste er ikke udtømmende, og andre legitime politiske forhold er også omfattet af forbeholdet. Vi har med andre ord pålagt Kommissionen at forhandle en tekst, der sikrer en stort set ubegrænset adgang til at vedtage den lovgivning, som vi ønsker på centrale policyområder.

Denne adgang eksisterer i princippet i forvejen i medfør af folkerettens princip om territorialhøjheden og om suverænitetsbegrebet, men det gør jo ikke noget, at det også står i aftalen. Det vil lette fortolknings- og forståelsesopgaven for voldgiftsretterne, hvis det skulle komme til de sagsanlæg, som samrådsspørgsmålet lægger op til.

Men hvis det skulle komme til disse sagsanlæg, skrider hele grundlaget for vores interne lovgivning så? Nej, det gør det på ingen måde. EU eller et medlemsland bliver måske dømt i den konkrete sag til at betale en erstatning for de negative økonomiske følger for investoren af den lovgivning eller den forvaltning, der af voldgiften findes at stride mod EU-USA-aftalens investeringskapitel. Men det forpligter os ikke på nogen måde til at ændre lovgivningen.

Hertil kommer, at sådanne sager jo allerede kunne anlægges ved de nationale domstole. Et klassisk investeringskapitel i aftalen vil blot give investorerne den ekstra mulighed for at vælge en lettere og hurtigere procedure, der kan give det samme resultat, nemlig international voldgift. Disse sager føres som sagt ikke ved nogen tilfældige, fremmede eller upålidelige retsinstanter. Det er meget professionelle og seriøse dommere, som er samlet i en internationalt anerkendt og anvendt voldgiftsret, der afgør sagerne, og hvis hæderlighed det er meget vanskeligt at rejse tvivl om. Og processerne føres efter internationalt anerkendte procesregler med skriftudveksling, vidneafhøring osv., så parterne sikres en fair sagsgang.

Jamen, er disse dommere ikke tilbøjelige til altid at dømme til fordel for investorerne og mod regeringerne? Nej, hvis vi ser på nyere praksis ved ICSID, er der eksempler på, at f.eks. Canadas regering har fået afvist et krav fra en amerikansk investor om erstatning for indirekte ekspropriation i forbindelse med en miljølov, der forringede værdien af den amerikanske investors investering. Der er ingen tvivl om, at sådanne afgørelser vil medvirke til, at selv amerikanske advokater vil tænke sig om en ekstra gang, før de anlægger en sag, som jo ikke er uden omkostninger for investorerne. Vurderingen er derfor, at mange sager, som i jargonen kaldes frivolous claims, ikke vil blive anlagt. Det er højst sandsynligt kun sager, der har rimelig udsigt til at kunne komme igennem ICSID, der vil blive til noget. Det er svært at have noget imod, da investorerens retssikkerhed spiller en rolle for deres lyst til at investere med vækst og beskæftigelse som en positiv konsekvens.

Så konklusionen er, at så længe både EU og dets medlemslande holder sig til at regulere og forvalte sagligt og velbegrunder inden for de såkaldte legitime policyområder, er det efter regeringens bedste skøn yderst begrænset, hvilke konsekvenser den nye aftales investeringskapitel kan antages at få for Danmark og for vores muligheder for frit at regulere og opretholde vores samfunds- og velfærdsmodel. Og det er intet at regne imod de enorme fordele, som den samlede aftale vil give vores økonomiske operatører. Derfor anbefalede regeringen - og fik enstemmig tilslutning til - at godkende forhandlingsdirektiverne.

Jakob Ellemann-Jensen slog fast, at Venstre støtter så bred en aftale som muligt, men kunne ministeren oplyse, om der er nogle områder, der allerede nu står til en undtagelse fra aftalen? Han tænkte navnlig på de bekymringer, den franske filmindustri har givet udtryk for. Derudover ønskede han ministerens kommentar til, om der vil være en konfliktflade mellem en kommende EU-US-aftale og TPP'en (The Trans-Pacific Partnership). Bør man være opmærksom på en ændring i standarderne for, hvordan erhvervslivet harmoneres globalt? Kunne ministeren i øvrigt oplyse kilden til de nævnte tal for skabelsen af danske arbejdspladser på 20.000-25.000? Jakob Ellemann-Jensens tal fra Dansk Industri lød nemlig på 12.000 til 14.000 nye arbejdspladser som følge af en kommende frihandelsaftale.

Nikolaj Villumsen var enig med ministeren i, at der er tale om en meget omfattende aftale og pointerede, at det netop derfor er vigtigt at kende konsekvenserne af den. Han roste ministeren for at være rimelig klar i sin udtalelse om, at konsekvensen af investeringskapitlet kan være, at Danmark kan blive dømt, hvis der laves ændringer på f.eks. miljøområdet. Sådanne domme vil ikke falde på baggrund af dansk lovgivning, men på baggrund af indholdet af handelsaftalen. Der er muligvis tale om et amerikansk ønske eller et ønske fra store investorer, men Europaudvalget har ikke givet udtryk for at være indstillet på, at Danmark skal kunne dømmes i disse sager. Var ministeren enig i, at situationen indebærer en risiko for, at Danmark i fremtiden f.eks. vil kunne blive mødt med et krav fra virksomheder om tilbagebetaling af de 27 mia. kr., som forventes at tilflyde statskassen i den helt konkrete sag om beskatning af Nordsøen? Vil det ikke indskrænke Danmarks muligheder for at ændre lovgivning generelt? Og fandt ministeren det ikke problematisk, at afgørelser om tab af forventede virksomhedsindtægter vil falde ved en lukket domstol i Verdensbankens regi? Ministeren havde henvist til kapitel 11 i NAFTA-aftalen, der indeholder lignende investorrettigheder, men det har eksempelvis ført til, at Mexico er blevet pålagt at betale 130 mio. dollars i erstatning til en amerikansk virksomhed, da man fra mexicansk side lukkede en giftaffaldsplads.

Mette Bock gik ud fra, at eksisterende frihandelsaftaler vil bortfalde, og ønskede at få oplyst, om der senere i forløbet kommer en vurdering af konsekvenserne for Danmark, EU og deres handelspartnere i forhold til allerede eksisterende handelsaftaler. Det var vanskeligt at danne sig et overblik over, om en kommende aftale vil gøre samhandel enklere, eller om den vil fungere som en overbygning på eksisterende aftaler.

Ellen Trane Nørby var indforstået med, at der helt overordnet er forskellige interesser i spil parterne imellem, men ville gerne have ministerens konkrete bud på, hvilke interesser der forhandles op imod hinanden, og hvad status er for parternes bekymringer? Hun henviste derudover til den meget omtalte aflytningssag, der udgør en sten på vejen mod en aftale. Hvordan vil den påvirke den sensitive diskussion om investeringer?

Handels- og europaministeren svarede Jakob Ellemann-Jensen, at det ikke er en hemmelighed, at beskyttelsen af av-rettigheder udgør et centralt fransk undtagelsesområde. Hvad angår eventuelle uoverensstemmelser med TPP'en, havde ministeren ikke svaret på rede hånd og ville derfor vende tilbage.

Skønnet på 25.000 ekstra arbejdspladser kom fra DI, oplyste ministeren, men han understregede samtidig, at der var tale om et skøn forbundet med en betydelig usikkerhed.

Kommissionen vurderer, at en frihandelsaftale med USA vil forøge EU's eksport med op mod 28 pct. i forhold til den nuværende eksport, der vurderes til at udgøre 100 mia. kr. Som tommelfingerregel skønnes det, at der vil kunne skabes 600-700 nye arbejdspladser pr. 1 mia. kr. i eksportforøgelse. Tallene er meget usikre, men der er ingen tvivl om, at den øgede interaktion vil skabe et økonomisk vækstpotentiale, der vil kaste arbejdspladser og øget velfærd af sig. På et senere tidspunkt i forhandlingerne vil det være muligt at lave en mere konkret vurdering af, hvad en sådan aftale vil betyde.

Handels- og europaministeren svarede Nikolaj Villumsen på hans spørgsmål om retsgrundlaget, at kernen i aftalen er de nævnte tre principper, der også skal sikre national behandling. Hvis man fra dansk side vil indføre ny miljøregulering i Danmark, vil det være ikkediskriminerende og dermed ligge inden for den reguleringsramme, som man som land har ret til at fastholde. Ministeren kunne ikke nikke genkendende til Enhedslistens betænkelighed ved, at afgørelser skal finde sted ved voldgift og ikke ved domstolsafgørelser. Voldgiftsinstituttet er et indarbejdet folkeretligt begreb, som Danmark i andre sammenhænge har udvist stor tillid til.

Ministerens svar til Mette Bock lød, at forhandlingerne befinder sig på et meget tidligt stadium. Investeringsbeskyttelse har ikke været noget, man fra dansk side har ønsket at fremme, men som visse østeuropæiske lande, der allerede har aftaler med USA, har interesse i. Man må gå ud fra, at de eksisterende aftaler ikke længere vil have nogen relevans, når der foreligger en endelig EU-USA-aftale. Det samlede aftaleregime vedrørende handel må derfor blive mindre.

Som respons på Ellen Trane Nørbys spørgsmål sagde ministeren, at EU har udtrykt et klart ønske om ikke at ville begrænse udgangspunktet for forhandlingerne. Forhandlingerne vil være brede, deri indgår også aftale om investorbekyttelse.

Hvad angår aflytningssagen, har regeringen givet udtryk for, at det er for tidligt at udtale sig om, om den vil have konsekvenser for frihandelsaftalen, og USA's respons til EU på beskyldningerne om aflytninger afventes. Ministeren gjorde i øvrigt opmærksom på, at sagen falder inden for justitsministerens ressort.

Nikolaj Villumsen anerkendte, at der i aftalen vil være principper for mestbegunstigelse og ligebehandling, men påpegede samtidig, at der i forhandlingsmandatet står, at der skal være det højst mulige beskyttelsesniveau af investorer og kompensation for direkte og indirekte ekspropriering. Han fandt det bekymrende, at konsekvenserne af lignende aftaler har været, at Mexico eksempelvis har måttet betale en større bod til virksomheder i forbindelse med en stramning af sin miljølovgivning. Mange danskere vil formentlig finde det bekymrende, at lignende sager, der måtte involvere Danmark, ikke skal afgøres af Folketinget, en dansk domstol eller af EU-domstolen, men i en lukket retssag under Verdensbanken.

Kunne ministeren bekræfte, at typiske sagsomkostninger for at køre en sag under Verdensbanken vil beløbe sig til et sted mellem 8 og 30 mio. dollars, og at f.eks. en ændring af en miljøafgift dermed pludselig kan komme til at blive en dyr affære? Afslutningsvis tilføjede han, at den tidligere minister havde lovet udvalget at komme retur i tilfælde af ændringer i mandatet. Var der ikke tale om en væsentlig ændring her og dermed en ændring af mandatet?

Ellen Trane Nørby var godt klar over, at der ikke umiddelbart er andre områder end det franske av-område, der er undtaget fra aftalen, men hvad er det amerikanske udgangspunkt? EU har lagt op til, at alt er i spil for at sikre den bedst mulige aftale, men hænger det også sådan sammen fra amerikansk side? Den meget vide investeringsramme er ikke direkte i dansk interesse, men det er til gengæld cabotage og skibstransport i de indre amerikanske farvande og i en vis grad også landtransport. I hvor høj grad er man på nuværende tidspunkt inde og sondere i forhold til specifikke amerikanske interesser? På hvilke områder vil en kommende aftale specifikt gavne Danmark, og er der noget, der tegner til at være i direkte modstrid med danske interesser?

Handels- og europaministeren bemærkede, at det var første gang, han havde hørt Enhedslisten være bekymret over, at EU-Domstolen ikke skal ind og træffe afgørelser i verserende sager. Det betyder dog samtidig, at man fra europæisk side sikrer, at det ikke er instanser på den anden side af Atlanten, der skal afgøre eventuelle sager, og dermed får man retssikkerhed for upartiske afgørelser. Ministeren kunne godt forstå Nikolaj Villumsens bekymring for, at store sagsomkostninger vil risikere at spille ind i beslutningsproceduren omkring danske miljømæssige reguleringer, men han mente dog ikke, at det vil afholde Folketinget fra at indføre afgiftsinstrumenter – navnlig ikke i en situation, hvor retten til at regulere er en central bestanddel i forhandlingsmandatet fra Kommissionen. Hvis det enkelte land beslutter at hæve barren lovgivningsmæssigt, kan det ikke kun ske over for amerikanske virksomheder, for det vil være i strid med aftalen. Det falder inden for princippet om ikke-diskrimination.

Ministeren gentog som svar på Ellen Trane Nørbys spørgsmål om forhandlingspositioner, at det stadig er meget tidligt i forløbet – et forløb, der kan ende med at vare 3 til 4 år, hvorefter der skal en juridisk bearbejdelse til. Det er dermed umuligt at komme med en udførlig redegørelse. Ministeren var som ny minister på området i tvivl om eventuelle fortrolighedshensyn, men han ville finde en måde at honorere udvalgets interesse i at få indsigt i forhandlingspositionerne.

Nikolaj Villumsen sagde, at det var fint, at ministeren ikke frygtede sagsanlæg på grund af brud på ligebehandlingsprincippet, men hvad med investorrettighederne? Enhedslisten frygter, at en indførsel af et højt beskyttelsesniveau vil blive brugt af investorer til at påberåbe sig kompensation for indirekte ekspropriering. Nikolaj Villumsen nævnte også, at da Canada ville ændre sin sundhedslovgivning og reglerne for, hvordan cigaretpakker fremstilles, lagde Philip Morris sag an, hvorefter Canada droppede lovændringen.

En frihandelsaftale mellem EU og USA vil etablere noget, der ligner et indre marked, men et marked uden demokratisk kontrol. Han gentog, at han gerne ville have ministerens garanti for, at en dansk ændring af beskatning og miljølovgivning ikke vil blive mødt af sagsanlæg fra virksomheder. Og kunne ministeren bekræfte, at de lækkede informationer vil føre til et nyt mandat som lovet af den tidligere minister på området? Danmark har ikke udtrykt ønske om at stærk investorbekskyttelse i aftalen, og Folketinget bør dermed have en diskussion om de voldsomme konsekvenser, som denne beskyttelse måtte have.

Ellen Trane Nørby havde forstået det således, at det er i Danmarks interesse at bibringe et så åbent udspil som muligt, og at det strategisk vil være at skyde sig selv i foden at starte med at spille et kort som det franske. Ministeren havde givet udtryk for at ville vende tilbage til udvalget med yderligere information, men hvad var ministerens nuværende vurdering af forhandlingstempoet? Der er valg til Europa-Parlamentet til foråret, og der skal sammensættes en ny Kommission. Amerikanerne kan på nuværende tidspunkt i deres valgperiode rykke mere, end de kan på et senere tidspunkt. Var det ministerens vurdering, at visse forhandlingselementer skal på plads, inden der sker et holdskifte i Europa, fordi det ellers kan være vanskeligt tættere på et amerikansk valg? Hvis ministeren ikke kunne besvare spørgsmålet, ville det da være muligt for ham at komme med en redegørelse i et lukket forum?

Handels- og europaministeren kunne ikke garantere, at der ikke kommer sagsanlæg mod Danmark, men han gentog, at det er skrevet eksplicit ind i det europæiske forhandlingsdirektiv, at der skal være ret til at regulere. Han bekræftede over for Ellen Trane Nørby, at Danmark naturligvis har en ekstrem stor interesse i, at EU sætter sig til forhandlingsbordet med et åbent sind, idet uhindret adgang til de store markeder vil være af stor betydning for danskeres muligheder for job og velstand. Ministeren understregede, at det absolut ikke er det samme, som at resultatet er ligegyldigt. Han var ikke i stand til knytte yderligere kommentarer til forhandlingspositioner og eventuelle konfliktflader, men i det omfang, det kræver fortrolighed, mente han, at det var muligt at finde en vej, hvorpå udvalget kan få de fornødne orienteringer.

Den fungerende formand sagde, at udvalget vil sætte pris på at blive opdateret - både ad formel og uformel vej. Udvalget har haft gode erfaringer i den henseende med tidligere ministre, og denne sag er af særlig stor interesse.

Nikolaj Villumsen påpegede, at det vil være en vurderingssag at afgøre, om der er tale om nødvendige og legitime hensyn som beskrevet i Kommissionens forhandlingsmandat. Han mente, at det kan have store politiske konsekvenser, at disse vurderinger ikke vil blive foretaget i en folkevalgt forsamling eller ved EU-Domstolen, men i en lukket sal. At ministeren ikke kunne garantere, at Danmark ikke vil få sagsanlæg på halsen, kunne han godt forstå, for der er en realistisk risiko for, at det vil ske.

Det er måske opportunt for nogle partier, at det bliver umuligt for Folketinget at ændre ved lovgivning på visse områder, men han mente, at ministeren skyldte at forholde sig til, at udvalget tog stilling til et forhandlingsoplæg, som siden hen er blevet ændret med de lækkede informationer den 10. juni.

Den fungerende formand supplerede med at spørge, om man ikke kan formode, at den mexicanske lovgivning på miljøområdet er mere liberal end den danske og europæiske generelt.

Handels- og europaministeren henviste til Miljøudvalget for svar på spørgsmålet om den mexicanske miljølovgivning. Han påpegede over for Nikolaj Villumsen, at hans udtalelser om, at aftalen svarer til den, der eksisterer mellem f.eks. USA og Mexico, kræver, at man ved på hvilket grundlag, der vil blive foretaget afgørelser. Det er ikke tilfældet, aftalen er endnu ikke kendt. Man ved, at man vil forfølge det mål, der hedder, at EU og dets medlemsstater skal have ret til at foretage reguleringer i overensstemmelse med deres kompetencer, men det er umuligt at forudsige udkommet af en eventuel retssag. Man kan have gisninger, men grundlæggende kan det koges ned til, om man tror på frihandel og på investeringer, på lukkede eller åbne økonomier, eller om man mener, at tiden før Murens fald var bedre. Den danske regering forfølger nidkært at være en del af handels- og investeringsaftaler, som man kender det fra andre områder, fordi de betyder noget for levestandarden i Danmark.

Nikolaj Villumsen understregede, at han hverken var modstander af handel eller mente, det var fantastisk, da Muren stod i Berlin. Samrådsspørgsmålet gik på, hvad konsekvenserne af vidtgående investeringsrettigheder vil være. At Mexico forventes at have en lavere miljøstandard, gør det ikke mindre bekymrende, at de så alligevel bliver sagsøgt.

Nikolaj Villumsen gentog, at det var foruroligende, at der ikke kan gives garanti mod sagsanlæg, hvis miljø- og skattelovgivning ændres, ej heller kan det garanteres, at afgørelser vil falde ved en dansk domstol. En mulig opløsning af situationen vil være, at Danmark melder ud, at en forudsætning for dansk støtte til handelsaftale med USA vil være, at det demokratiske råderum - tilsvarende det vi kender i dag - bevares. Ellers er der ingen garanti mod at blive sagsøgt. Det skete også, da tyskerne ville udfase deres brug af atomkraft og det svenske energiselskab Vattenfall mente, at deres investorerrettigheder var blevet krænket og dermed lagde sag an.

Handels- og europaministeren gentog, at det ikke var muligt for ham at garantere, at der ikke kan lægges sag an mod Danmark, idet det er vanskeligt at vurdere en hypotetisk retssag på baggrund af ukendte regler. Målet er at bevare retten til at regulere, og ministeren mente, at Enhedslistens ønske om at lægge ud med at fremsætte danske krav vil være uhensigtsmæssigt. Det er afgørende for de danske lønmodtagere, at Danmark ikke bidrager til at kuldsejle opstarten på forhandlingerne, men derimod finder sig til rette i det eksisterende forhandlingsmandat.

Nikolaj Villumsen konkluderede, at der ingen garanti er for, at Danmark ikke vil opleve det samme som USA og Canada. Men kunne ministeren ikke svare på, om der dermed ikke er tale om en væsentlig ændring i forhold til mandatet afgivet til den tidligere minister? Regeringen bør jo holde sig inden for rammerne af de mandater, der gives i Europaudvalget. Ville ministeren ikke forholde sig til, at lovgivning til fordel for at sikre arbejdstagerrettigheder, miljø og fødevarer sikkerhed kan komme under pres?

Handels- og europaministeren gav udtryk for, at han allerede havde forsøgt at svare på spørgsmålene, og kunne ikke komme det nærmere.

Mødet sluttede kl. 15.16